

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет педагогічної освіти та соціальної роботи
Кафедра спеціальної та інклюзивної освіти

СИЛАБУС

вибіркового освітнього компонента

Організаційно-методичні засади діяльності
інклюзивно-ресурсних центрів

підготовки магістра

спеціальності 016 Спеціальна освіта

освітньо-професійної програми Спеціальна освіта. Інклюзивна освіта

Луцьк–2022

Силабус вибіркового освітнього компонента «*Організаційно-методичні засади діяльності інклюзивно-ресурсних центрів*» підготовки магістра галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальності 016 Спеціальна освіта, за освітньо-професійною програмою «Спеціальна освіта. Інклюзивна освіта».

Розробник: Кузава Ірина Борисівна, завідувач кафедри спеціальної та інклюзивної освіти, доктор педагогічних наук, професор

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

(Сидорук І.І.)

Силабус вибіркового освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри спеціальної та інклюзивної освіти
протокол № 2 від 21 вересня 2022 р.

Завідувач кафедри:

(Кузава І.Б.)

I. Опис освітнього компонента

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	Галузь знань <u>01 Освіта/Педагогіка</u> Спеціальність <u>016 Спеціальна освіта</u> Освітньо-професійна програма <u>Спеціальна освіта.</u> <u>Інклюзивна освіта</u> Освітній рівень: другий (магістерський)	Вибірковий
Кількість годин/кредитів <u>120/4</u>		Рік навчання 1
ІНДЗ: €		Семестр 2-й
		Лекції <u>10</u> год.
		Практичні <u>14</u> год.
		Лабораторні <u>немає</u>
		Самостійна робота <u>88</u> год.
	Консультації <u>8</u> год.	
	Форма контролю: <u>залік</u>	
Мова навчання		Українська

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

Прізвище, ім'я та по батькові *Кузава Ірина Борисівна*
 Науковий ступінь *Доктор педагогічних наук*
 Вчене звання *Професор*
 Посада *Завідувач кафедри спеціальної та інклюзивної освіти*
 Контактна інформація +38(095) 6062346, Kuzava.Irina@vnu.edu.ua
 Дні занять *Середа, четвер* (<http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>)

III. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

1. Анотація курсу.

Силабус вибіркового освітнього компонента (ВОК) «*Організаційно-методичні засади діяльності інклюзивно-ресурсних центрів*» є нормативним документом Волинського національного університету імені Лесі Українки, який розроблено кафедрою спеціальної та інклюзивної освіти на основі освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти «Спеціальна освіта. Інклюзивна освіта» відповідно до навчального плану для галузі знань 01 Освіта, спеціальності 016 Спеціальна освіта денної форми навчання. Силабус укладено згідно з вимогами Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ЄКТС). Він визначає обсяги знань, які повинен опанувати здобувач другого (магістерського) рівня відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу ВОК «*Організаційно-методичні засади діяльності інклюзивно-ресурсних центрів*», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти

Освітній компонент «*Організаційно-методичні засади діяльності інклюзивно-ресурсних центрів*» належить до циклу вибірових дисциплін професійної підготовки магістерської освітньо-професійної програми «Спеціальна освіта. Інклюзивна освіта» зі спеціальності 016 Спеціальна освіта і має за мету забезпечення здобувачів освіти знаннями з теорії та практики організаційно-методичних засад діяльності інклюзивно-ресурсних центрів, формування у здобувачів освіти категоріальних понять інклюзивної освіти на основі вивчення історії та науково-практичної логіки їх становлення, стимулювання до активної

аналітико-пошукової роботи, спрямованої на визначення ефективної діяльності інклюзивно-ресурсних центрів, навчання моделюванню, здійсненню та організації системи корекційно-розвиткової допомоги дітям в діапазоні від раннього до дошкільного, від дошкільного до шкільного, від шкільного до юнацького віку.

Зміст освітнього компонента розроблено на основі відповідних положень щодо підготовки фахівців у сфері спеціальної освіти, норм та традицій вищої університетської освіти, а також профілю освітньо-професійної програми.

З метою контролю ефективності застосування освітнього компонента передбачається проведення усних опитувань, тестів, співбесід та вирішення завдань у змодельованих ситуаціях.

2. Пререквізити та постреквізити

Для освоєння вибіркового освітнього компонента «*Організаційно-методичні засади діяльності інклюзивно-ресурсних центрів*» використовують знання, вміння і навички, сформовані у ході вивчення ОК «Інклюзивна педагогіка», «Актуальні проблеми корекційної педагогіки», «Дидактика інклюзивної освіти», «Освітній менеджмент у закладах інклюзивної освіти», навчальної (організаційно-методичної) практики у закладах з інклюзивним навчанням.

Освоєння даного освітнього компонента є необхідною основою для написання та захисту магістерської роботи, проходження переддипломної практики.

3. Мета і завдання вибіркового освітнього компонента

Мета *освітнього компонента* полягає в розкритті організаційних засад утворення та функціонування інклюзивно-ресурсних центрів, наданні рекомендації щодо реалізації основних функцій інклюзивно-ресурсних центрів, зокрема проведення комплексної психолого-педагогічної оцінки розвитку дитини, надання психолого-педагогічних, корекційно-розвивальних послуг дітям з особливими освітніми потребами та забезпечення їх системного кваліфікованого супроводу.

Завдання освітнього компонента полягає в систематизації теоретичних знань студентів щодо основних положень інклюзивної освіти на рівні готовності їх викладання у закладі вищої освіти; оволодінні знаннями і навичками щодо організації реалізації основних функцій інклюзивно-ресурсних центрів; формування уявлень щодо професійно важливих властивостей особистості фахівця (консультанта) інклюзивно-ресурсного центру, (методиста з інклюзивної освіти, директора (керівника) інклюзивно-ресурсного центру).

Результати навчання (компетентності).

Інтегральна:

ІК. Здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері спеціальної та інклюзивної освіти.

Загальні компетентності:

ЗК-1. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК-2. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК-3. Здатність працювати в команді.

ЗК-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, такі письмово.

ЗК-6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК-8. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК-9. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Спеціальні (фахові) компетентності

СК-1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем спеціальної та інклюзивної освіти.

СК-2. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методики і технології корекційно-розвивальної роботи з особами з особливими освітніми потребами (залежно від спеціалізації).

СК-3. Здатність здійснювати діагностико-аналітичну, корекційно-розвивальну, консультативну діяльність з урахуванням особливих освітніх потреб здобувачів.

СК-4. Здатність ефективно взаємодіяти з батьками, колегами, іншими фахівцями у

процесі психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами на засадах партнерства.

СК-5. Здатність приймати ефективні рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

СК-7. Здатність до організації освітнього процесу у спеціальних закладах дошкільної і загальної середньої освіти з використанням сучасних засобів, методів, прийомів, технологій.

СК-8. Здатність до організації процесу навчання, виховання й розвитку дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного освітнього середовища.

СК-9. Здатність до організації безпечного і здоров'язбережувального освітнього середовища, у тому числі інклюзивного освітнього середовища.

Результати навчання

РН 2. Здійснювати дослідження та/або провадити інноваційну діяльність з метою отримання нових знань, створення нових та удосконалення традиційних технологій викладання і супроводження та в ширших мультидисциплінарних контекстах.

РН 3. Розробляти та впроваджувати інноваційні методики і технології корекційно - розвивальної роботи з особами з особливими освітніми потребами, генерувати нові ідеї для удосконалення навчання, виховання, розвитку та соціалізації цих осіб.

РН 4. Добирати та застосовувати ефективні методики комплексного оцінювання розвитку дітей, рефлексувати та критично аналізувати достовірність одержаних результатів оцінювання, визначати на основі їх інтерпретації особливі освітні потреби дітей та рівень освітньої підтримки.

РН 5. Аргументувати, планувати та надавати психолого-педагогічні та корекційно - розвивальні послуги (допомогу) відповідно до рівня функціонування, обмеження життєдіяльності та розвитку дитини з особливими освітніми потребами, забезпечувати ефективність власних дій.

РН 6. Встановлювати ефективну взаємодію з батьками, колегами, фахівцями, різними соціальними інституціями з метою забезпечення якості спеціальної та інклюзивної освіти на засадах партнерства.

РН 7. Робити фаховий внесок до професійних знань і практики та оцінювання результатів діяльності команди у сфері психолого - педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному освітньому середовищі, мотивувати учасників команди супроводу до досягнення спільних цілей.

РН 8. Приймати ефективні рішення з питань спеціальної та інклюзивної освіти, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; прогнозувати їх розвиток; визначати фактори, що впливають на досягнення поставлених цілей, зокрема, вимоги споживачів; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки рішень.

РН 12. Організовувати та здійснювати методичний супровід процесу навчання, виховання й розвитку дітей з особливими освітніми потребами в умовах спеціальних закладів освіти та інклюзивного освітнього середовища.

РН 13. Розробляти та реалізовувати заходи зі створення безпечного і здоров'язбережувального освітнього середовища, забезпечувати його якість та ефективність освітнього процесу з урахуванням особливих освітніх потреб, можливостей та здібностей дітей.

5. Структура освітнього компонента

Таблиця 2

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Конс.	Сам. роб.	*Форма контролю / Бали
Змістовий модуль 1. Організаційні аспекти утворення і діяльності інклюзивно-ресурсних центрів						
Тема 1. Алгоритм створення, статус, завдання, функції ІРЦ. Офіційні засади інклюзивної	18	1	2	1	10	<i>макс. к-сть балів за практичне</i>

освіти в Україні. Концептуальна модель використання МКФ-ДП. Статус, завдання і функції ІРЦ. Алгоритм створення ІРЦ. Особливості організації конкурсу на заміщення вакантних посад директора (педагогічних працівників) ІРЦ.						заняття – 13 УО/13
Тема 2. Кадрове забезпечення ІРЦ. Статус фахівців ІРЦ. Штатний розпис ІРЦ. Посадові обов'язки та оплата праці працівникам ІРЦ.	24	1	2	1	10	ДС/13
Тема 3. Документація ІРЦ. План роботи ІРЦ. Примірні нормативи витрат часу на основні види роботи педагогічного працівника ІРЦ. Журнал обліку заяв щодо проведення комплексної психолого-педагогічної оцінки розвитку дитини. Заява щодо проведення комплексної психолого-педагогічної оцінки розвитку дитини. Звіт фахівця ІРЦ про надання консультативно-методичної допомоги.	24	1	2	1	10	ТР//13
Тема 4. Вимоги щодо оснащення ІРЦ. Примірний перелік наповнення кабінетів інклюзивно-ресурсних центрів. Матеріально-технічне обладнання ІРЦ.	24	1	2	1	10	ДС/13
Разом:		4	8	4	40	52 бали
Змістовий модуль 2. Методичні аспекти діяльності інклюзивно-ресурсних центрів.						
Тема 5. Комплексна психолого-педагогічна оцінка розвитку дітей від 2 до 18 років. Методичні рекомендації щодо проведення комплексної оцінки. Характеристика, структура та рекомендації щодо застосування методик WISC-IV, LEITER-3, CONNERS-3, PEP-3, CASD. Рекомендації щодо оцінювання мовленнєвого розвитку дитини.		2	2	2	20	ТР/13
Тема 6. Загальні рекомендації щодо навчання і виховання дітей із ООП. Співпраця з командою психолого-педагогічного супроводу дитини. Загальні рекомендації щодо навчання і розвитку дітей з		2	2	1	10	УО/13

порушеннями зору. Загальні рекомендації щодо навчання і розвитку дітей з порушеннями слуху. Загальні рекомендації щодо навчання і розвитку дітей з порушеннями мовлення. Загальні рекомендації щодо навчання і розвитку дітей з порушеннями опорно-рухового апарату. Загальні рекомендації щодо навчання і розвитку дітей з порушеннями інтелектуального розвитку. Загальні рекомендації щодо навчання і розвитку дітей з порушеннями розладу аутистичного спектру. Загальні рекомендації щодо навчання і розвитку дітей із затримкою психічного розвитку.						
Тема 7. Робота з батьками в умовах ІРЦ. Шляхи співпраці з батьками. Поради щодо виховання та навчання дітей. Відповідальність батьків за виховання, навчання та розвиток дітей. Права батьків. Покрокова інструкція для батьків щодо зарахування дитини до закладу освіти.		2	2	1	18	ТР/13
Разом:		6	6	4	48	39 балів
Усього	120	10	14	8	88	91 бал
ІНДЗ						9 балів

Примітки: ^{1/} Moodle, Zoom – може застосовуватися одна з платформ або їхній симбіоз для здобувачів освіти з індивідуальним планом навчання та/або під час реалізації освітнього процесу в Університеті у дистанційному режимі, відповідно до Положення про електронний курс навчальної дисципліни у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, Положення про дистанційне навчання у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, наказів ректора

^{2/} Методи та форми контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, аналітичне есе, УО – усне опитування тощо.

6. Завдання для самостійного опрацювання.

Таблиця 3.

№	Теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи інклюзивної педагогіки		
1.	Тема 1. Скласти презентацію «Алгоритм створення ІРЦ».	10 год
2.	Тема 2. Скласти презентацію «Посадові обов’язки та оплата праці працівникам ІРЦ».	10 год
3.	Тема 3. Підготувати документацію ІРЦ: - План роботи ІРЦ. - Примірні нормативи витрат часу на основні види роботи педагогічного працівника ІРЦ. - Журнал обліку заяв щодо проведення комплексної психолого-	10 год

	педагогічної оцінки розвитку дитини. - Заява щодо проведення комплексної психолого-педагогічної оцінки розвитку дитини. - Звіт фахівця ІРЦ про надання консультативно-методичної допомоги.	
4.	Тема 4. Написати реферат «Матеріально-технічне обладнання ІРЦ».	10 год
5.	Тема 5. Характеристика, структура та рекомендації щодо застосування методик WISC-IV, LEITER-3, CONNERS-3, PEP-3, CASD.	20 год
6.	Тема 6. Написати реферат «Загальні рекомендації щодо навчання і виховання дітей із ООП».	10 год
7.	Тема 7. Скласти інструкцію для батьків щодо зарахування дитини до закладу освіти.	18 год
	Разом	88 год

7. ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАУКОВО-ДОСЛІДНЕ ЗАВДАННЯ

Індивідуальне науково-дослідне завдання – це вид науково-дослідної роботи здобувача освіти, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета науково-дослідного завдання: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування теоретичних знань із ОК, удосконалення навичок самостійної науково-дослідної діяльності.

Обсяг реферату – 8-10 сторінок тексту комп'ютерного набору. Робота має складатись з таких основних частин: титульна сторінка (на ній вказати кафедру, тему, прізвище студента, ім'я, рік); зміст, висновки, список використаних джерел(не менше 15 найменувань).

Критерії оцінювання ІНДЗ

Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів
Чіткість, обґрунтованість добору дидактичного матеріалу для роботи з дітьми, які мають порушення інтелектуального та мовленнєвого розвитку.	3
Творчий підхід до виконання ІНДЗ	4
Якість оформлення роботи	2
Разом	9

6. Політика оцінювання

Оцінювання знань здобувачів освіти з освітнього компонента «*Організаційно-методичні засади діяльності інклюзивно-ресурсних центрів*» здійснюється на основі результатів поточного контролю знань згідно «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки». Завдання поточного контролю – перевірка навчальних досягнень студентів. Оцінювання здійснюється за **100-бальною** шкалою.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має за мету перевірку рівня підготовленості здобувачів освіти до виконання конкретної роботи. Поточний контроль реалізується в різних формах, зокрема опитування, захист проєктів, виступи на практичних заняттях, експрес-контроль, перевірка результатів виконання різноманітних індивідуальних науково-дослідних завдань, контроль засвоєння того навчального матеріалу, який заплановано на самостійне опрацювання здобувачем, тощо. Максимальний бал за кожен з форм роботи визначено у *таблиці 2* силабуса освітнього компонента. Результат самостійної роботи здобувачів освіти оцінюється на практичних заняттях із відповідної теми. За активність на заняттях здобувач освіти може додатково

отримати до 20 % максимального поточного бала, але при цьому сума поточних балів за семестр не повинна перевищувати, як правило, **100**.

Залік викладач виставляє за результатами поточної роботи здобувача освіти без планування, проведення модульних контрольних робіт за умови, що здобувач освіти виконав ті види навчальної роботи, які визначено силабусом ОК (оцінювання за шкалою від 0 до 100).

У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи.

У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання анулюються. Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості, як правило, 100.

За рішенням кафедри студентам, які брали участь у роботі конференцій, підготовці наукових публікацій, в олімпіадах, конкурсах студентських наукових робіт й досягли значних результатів, може бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю. Систему бонусних балів погоджує науково-методична комісія факультету.

Політика щодо деделайнів та перескладання. Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний). Повторне складання заліку допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Політика щодо академічної доброчесності. *Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти* передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної освітньої (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації».

Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Списування під час робіт, заліку заборонені (зокрема, з використанням мобільних девайсів). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до [Кодексу академічної доброчесності](#) Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, навчання за програмою подвійного диплома, з використанням елементів дуальної форми здобуття освіти, міжнародне стажування) навчання може відбуватись за індивідуальним графіком, в онлайн режимі (за погодженням із деканом факультету).

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що здобувач досяг результатів навчання, передбачених ОПП, за якою він навчається. Визнанню можуть

підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, курсовій роботі (проекту), контрольній роботі тощо, які передбачені програмою (силабусом) навчальної дисципліни. Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, відбувається в семестрі, що передує семестру початку вивчення освітнього компонента, або першого місяця від початку семестру, враховуючи ймовірність непідтвердження здобувачем результатів такого навчання (ПОЛОЖЕННЯ про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у ВНУ імені Лесі Українки <https://vnu.edu.ua/uk/normativno-pravova-baza>).

V. Підсумковий контроль

Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється під час *поточного контролю* за результатами виконання тих видів робіт, які передбачені силябусом освітнього компонента «Організація інклюзивної освіти дітей з інтелектуальними та мовленнєвими порушеннями» в діапазоні від 0 до 100 балів. Мінімальна позитивна кількість балів, як правило, – 60.

Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів).

У випадку, якщо здобувач освіти набрав менше ніж 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна кількість балів під час ліквідації академічної заборгованості з заліку, як правило, – 100.

Питання до заліку ОК

«Організаційно-методичні засади діяльності інклюзивно-ресурсних центрів»

1. Основні поняття і терміни інклюзивної освіти.
2. Дитина з ООП як суб'єкт інклюзивної освіти.
3. Особливості психофізичного розвитку дітей з ООП.
4. Технологія застосування Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей і підлітків (МКФ-ДП) в освіті для визначення особливих потреб дитини.
5. Соціалізація дитини з ООП в умовах інклюзії: індивідуальний підхід та етапи соціалізації.
6. Національне законодавство у сфері інклюзії.
7. Механізми забезпечення інклюзивної освіти у міжнародних документах і законодавстві.
8. Спеціальні заклади як кадровий та навчально-методичний ресурс інклюзивної освіти.
9. Класифікація порушень психофізичного розвитку у дітей в Україні та в розвинених країнах світу.
10. Огляд сучасних українських та міжнародних досліджень у галузі освіти дітей з порушеннями інтелектуального та мовленнєвого розвитку.
11. Шляхи співпраці з батьками.
12. Поради щодо виховання та навчання дітей.
13. Відповідальність батьків за виховання, навчання та розвиток дітей. Права батьків.
14. Покрокова інструкція для батьків щодо зарахування дитини до закладу освіти.

15. Співпраця з командою психолого-педагогічного супроводу дитини.
16. Загальні рекомендації щодо навчання і розвитку дітей з порушеннями зору.
17. Загальні рекомендації щодо навчання і розвитку дітей з порушеннями слуху.
18. Загальні рекомендації щодо навчання і розвитку дітей з порушеннями мовлення.
19. Загальні рекомендації щодо навчання і розвитку дітей з порушеннями опорно-рухового апарату.
20. Загальні рекомендації щодо навчання і розвитку дітей з порушеннями інтелектуального розвитку.
21. Загальні рекомендації щодо навчання і розвитку дітей з порушеннями розладу аутистичного спектру.
22. Загальні рекомендації щодо навчання і розвитку дітей із затримкою психічного розвитку.
23. Методичні рекомендації щодо проведення комплексної оцінки.
24. Характеристика, структура та рекомендації щодо застосування методик WISC-IV, LEITER-3, CONNERS-3, PEP-3, CASD.
25. Рекомендації щодо оцінювання мовленнєвого розвитку дитини.
26. Статус, завдання і функції ІРЦ.
27. Алгоритм створення ІРЦ.
28. Особливості організації конкурсу на заміщення вакантних посад директора (педагогічних працівників) ІРЦ.
29. Статус фахівців ІРЦ.
30. Штатний розпис ІРЦ. Посадові обов'язки та оплата праці працівникам ІРЦ.
31. План роботи ІРЦ.
32. Примірні нормативи витрат часу на основні види роботи педагогічного працівника ІРЦ.
33. Журнал обліку заяв щодо проведення комплексної психолого-педагогічної оцінки розвитку дитини.
34. Примірний перелік наповнення кабінетів інклюзивно-ресурсних центрів.
35. Матеріально-технічне обладнання ІРЦ.

VI. Шкала оцінювання

Критерії оцінювання під час аудиторних занять

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
12-13 балів	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
10-11 балів	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
7-9 балів	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
4-6 балів	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який не володіє навчальним

	матеріалом у достатньому обсязі, фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання освітнього компонента, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1-3 бали	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0 балів	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Таблиця 4

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	Незадовільно	Fx	необхідне перескладання

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна

1. Асистент вчителя в інклюзивному класі: навчально-методичний посібник / Н. М. Дятленко, Н. З. Софій, О.В. Мартинчук, Ю. Н. Найда, під заг. ред. М. Ф. Войцехівського. К.: ТОВ Видавничий дім „Плеяди”, 2015. 172 с.
2. Данілавічюте Е.А., Литовченко С.В. Стратегії викладання в інклюзивному навчальному закладі: навч-метод. посіб./за ред. А. А. Колупаєвої. Київ : вид. гр. «А.С.К.», 2012. 360 с. (Серія «Інклюзивна освіта»).
3. Дмитрієва І. В. Командна взаємодія фахівців у процесі індивідуального супроводу дитини в умовах інклюзивного навчання : Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки). Збірник наукових праць. 2016. No 7. URL: <http://aqce.com.ua/vypusk-7-t-1-t-2/dmitrijeva-ivkomandna-vzajemodija-fahivciv-u-procesi-individualnogo-suprovodu-ditini-umovah-inkluzivnogo-navchannja.html> (дата звернення: 05.05.2019).
4. Єфімова С. М. Як зробити школу інклюзивною? Досвід проектної діяльності: метод. посіб. Київ : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2012. 152 с.
5. Інвалідність та суспільство: навч. посіб. / Байда Л., Красюкова – Еннс О. та ін.; під заг. ред. Л. Байди, О. Красюкової-Еннс. Київ : видавн. поліграф. Центр «Київський університет», 2012. 188 с.
6. Індекс інклюзії: дошкільний навчальний заклад: навч-метод. посіб. / Кол. авторів: Патрикєєва О. О., та ін./ під заг. ред.. В. І. Шинкаренко. Київ : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2011. 110 с.
7. Індекс інклюзії: загальноосвітній навчальний заклад: навч.метод. посіб. / Кол. упорядників: Патрикєєва О. О. та ін./ Під заг. ред. В.І. Шинкаренко. Київ : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2013. 96 с.
8. Інклюзивна освіта. Підтримка розмаїття у класі: практ. посіб. / Тім Лорман, Джоана Блейз, Девід Харві, перекл. з англ., 2013.

9. Інклюзивне навчання: партнерські стосунки з родинами / Колупаєва А. та ін. Київ : Директор школи. Шкільний світ. 2011. № 10. С. 1, 20–25.
10. Інклюзивне навчання: організаційне, змістове та методичне забезпечення : навчально-методичний посібник / кол. авторів ; за заг. ред. С. П. Миронової. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2015. – 236 с.
11. Індивідуальне оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами в інклюзивному класі: навч-метод. посіб. / Сак Т. Київ : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2011(Серія «Інклюзивна освіта»).
12. Інклюзивна освіта від А до Я: poradnik для педагогів і батьків / укладачі Н. В. Заєркова, А. О. Трейтак. Київ, 2016. 68 с.
13. Інклюзивна освіта в теорії і практиці діяльності школи / Колупаєва А. та ін.. Київ : Директор школи. Шкільний світ. 2011. № 7. С. 17–22.
14. Колупаєва А. А., Данілявічюте Е. А., Литовченко С. В. Професійне співробітництво в інклюзивному навчальному закладі: навч-метод. посіб. / Колупаєва А. А., Данілявічюте Е. А., Литовченко С. В. Київ : вид. гр. «А.С.К.», 2012. 197 с.
15. Колупаєва А. А. Інклюзивна освіта: реалії та перспективи: монографія /А. А. Колупаєва. Київ : Самміт-Книга, 2009. 272 с. (Інклюзивна освіта).
16. Колупаєва А. А., Таранченко О. М. Діти з особливими потребами в загальноосвітньому просторі: початкова ланка. Путівник для педагогів: навч-метод. посіб. Київ, 2010. 96 с. (Серія «Інклюзивна освіта»)
17. Концепція розвитку інклюзивної освіти [Електронний ресурс] : наказ Міністерства освіти і науки України від 01.10.2010 № 912 // Міністерство освіти і науки України : [сайт]. – Текст. дані. – Київ, 2017. – Режим доступу : http://ru.osvita.ua/legislation/Ser_osv/9189.
18. Кузава І. Б. Інклюзивна освіта дітей дошкільного віку: монографія. Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2020. 345с.
19. Кузава І.Б. Інтегрований підхід до інклюзивної освіти осіб із порушеннями зору: монографія [Кол.авт.: Н. А. Савчук, Ю. П. Симончук, Л. П. Стасюк, І.Б. Кузава, В. В. Терпелюк, Ю. Й. Тулашвілі] / за заг. ред. Ю. Й. Тулашвілі. Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2019. 344 с.
20. Кузава І.Б. Психолого-педагогічні аспекти організації дошкільної інклюзивної освіти. Напрями та перспективи інклюзивного навчання людей з порушеннями зору в українському освітньому просторі : монографія. Науково-методична лабораторія з питань дидактичних технологій інклюзивного та інтегрованого навчання суб'єктів освіти з порушеннями зору Інституту педагогічних технологій (Луцьк) АПН України / за ред. Ю. Й. Тулашвілі. Луцьк: ВМА «ТЕРЕН», 2019. 264 с.
21. Кузава І.Б. Інклюзивне навчання в Україні: теоретико-методичні та нормативно-правові засади. Edukacja włączająca na Ukrainie: zasady teoretyczne i metodologiczne oraz regulacyjne Inclusive education in Ukraine: theoretical, methodological and regulatory principles : monografie [Text] // redakcja naukowa Marian Zdzisław Stepulak ; Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji w Lublinie. 2018. С. 125-133. ISBN 978-83-64527-95-1.
22. Кузава І.Б., Дем'янюк С. Організація інклюзивного середовища у закладі дошкільної освіти. Сучасні теоретичні й прикладні контексти спеціальної та інклюзивної освіти. Збірник тез доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції (18-19 травня 2022 р., Луцьк) / за заг. ред. проф. І.Б. Кузави / І. М. Брушневська, Г. О. Гац, Н.С. Карабанова, З. С. Мацюк, В.Ф. Сергеева, І.І. Сидорук, Л. П. Стасюк,. Луцьк : ФОП Іванюк В. П., 2022. С. 43-46.
23. Кузава І. Роль інклюзивної освіти у формуванні професійної готовності майбутніх учителів-дефектологів. Становлення особистості дитини в умовах сучасного розвитку суспільства: соціально-педагогічний, психологічний, корекційний і медичний аспекти : матеріали всеукр. наук.-практ. конф., м. Полтава, 12– 13 трав. 2022 р. / за заг. ред. Н. Г. Пахомової, В. І. Березан. Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2022 С. 121-128.
24. Мартинчук О. В. Основи корекційної педагогіки : навч-метод. посіб. для студ. напряму підг. «Дошкільна освіта». Вид. 2-ге. Київ./ ун-т ім. Бориса Грінченка, 2011. 288 с.

25. Навчально-методичний посібник «Інклюзивне навчання в закладах загальної середньої освіти : керівництво для тренерів», 2018. 174 с.
26. Нова українська школа : poradnik dla vchytelja / za zag. red. H. M. Bibik Kyiv : TOB «Видавничий дім «Плеяди», 2017.
27. Організаційно-методичний супровід дитини з особливими освітніми потребами в умовах ДНЗ. Навчально-методичний посібник / Компанець Н. М., Луценко І. В., Коваль Л. В. Київ : Видавнича група «Атопол», 2018. 100 с.
28. Організаційно-методичні засади діяльності інклюзивно-ресурсних центрів : навч-метод. посіб. / за заг. ред. М. А. Порошенко та ін. Київ, 28. 2018. 252 с.
29. Організаційні засади діяльності асистента вчителя в інклюзивному класі : метод. посіб. / уклад. : О. В. Коган та ін. Харків : «Друкарня Мадрид», 2019. 110 с.
30. Основи інклюзивної освіти : Навч. метод. посіб. / МОН молодь спорту України, НАПН України, Ін-т спец. Педагогіки/під заг.ред. А. А. Колупасвої. Київ : вид. «А.С.К»., 2012. 308 с. (Серія «Інклюзивна освіта»).
31. Шевців З. М. Основи інклюзивної педагогіки : підручник Ш 37. Київ : «Центр учбової літератури», 2019. 248 с.
32. Iryna Kuzava, Liudmyla Stasiuk, Nataliia Savchenko. Peculiarities of Implementing Inclusive Education in Ukraine. Наука і освіта. 2017. №12. С. 85-90.
33. Svitlana STEBLJUK, Yuliia BONDARENKO, Kristina TOROP, Nataliia YARMOLA, Iryna KUZAVA, Dina SHULZHENKO. Formation of Communication Skills in Junior Schoolchildren with Intellectual Disabilities in the Conditions of Inclusive Education. BRAIN. Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience. 2021, 12 (4), 329-345.

Додаткова:

1. Інклюзивний клас : асистенти вчителя допомагають учням з особливими освітніми потребами. URL: <https://studway.com.ua/inklyuzivniyklas/> (дата звернення: 15.08.2019).
2. Індекс інклюзії: розвиток навчання та участі в життєдіяльності шкіл: посіб./ [Тоні Бут]; перекл. з англ. Київ.: TOB Видавничий дім «Плеяди», 2015.190 с. URL:<http://www.ussf.kiev.ua/images/news/2015.09.03/2/IndexForInclusion.pdf> (дата звернення:15.05.2019).
3. Інклюзія [Електрон. ресурс] : коротка версія фільму. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=hnbLzK63-HcE>
4. Лист Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України № 1/9-384 від 28.07.2021 р. «Організація навчально-виховного процесу в умовах інклюзивного навчання».
5. Методичні рекомендації «Особливості організації освітнього процесу у закладах освіти з інклюзивною формою навчання»: URL:<http://www.svyatoshinruo.kiev.ua/2018-02-23-07-43-52/2018-02-23-07-58-53/6740--q-> (дата звернення:13.08.2019).
6. Мінрегіон затвердив нові ДБН «Інклюзивність будівель і споруд». URL: <http://ud.org.ua/novini-ta-podiji/349-minregion-zatverdiv-novi-dbninklyuzivnist-budivel-i-sporud> (дата звернення:07.08.2019).
7. Про затвердження Положення про інклюзивно-ресурсний центр : постанова Кабінету Міністрів України від 12 липня 2017 року № 545 // Кабінет Міністрів України: [сайт]. – Текст. дані. – Київ, 2017. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/545-2017-%D0%BF>.
8. Організація навчально-виховного процесу в умовах інклюзивного навчання [Електрон.ресурс] : Лист Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України № 1/9-384 від 18.05.2012 // Міністерство освіти і науки України : [сайт]. – Текст. дані. – Київ, 2017. – Режим доступу : old.mon.gov.ua/ua/about-ministry/normative/1287-
9. Огляд ролі асистентів учителів у канадських школах. Досвід провінцій Манітоба, Нова Шотландія та Альберта : посіб./ Чернобой Е., Красюкова-Еннз О.Київ : Паливода А. В., 2012. 32 с.
10. Луценко І. В., Найда Ю. М. Диференційоване викладання: реалізація підходу URL:<https://www.slideshare.net/ippro-kubg/ss-30566945> (дата звернення: 03.08.2022).

1. <https://ispukr.org.ua/>
2. <https://mon.gov.ua>
3. www.oecd.org.
4. www.unesco.org.
5. www.unicef.org.
6. www.worldbank.org